

Posudek na diplomovou práci Štěpána Rudolfa:
Kvinner i norrøn litteratur

Předem podotýkám, že jsem měla minimální příležitost konzultovat s diplomandem. Štěpán Rudolf bohužel postrádá schopnost komunikace s učitelem. Neinformoval se ani o základních formálních náležitostech dipl. práci (způsob zadávání, prohlášení o autorství, funkce českého resumé). Práci psal v Norsku, což byla na jedné straně velká výhoda, na druhé straně to komunikaci s Prahou ještě víc ztížilo. U vědomí toho, že diplomand během studia v Praze nikdy neprojevil zvláštní zájem o staroseverskou literaturu a že se samosebou během jednoho roku nedá proniknout do její problematiky, jsem formulovala téma dipl. práce. Vycházela jsem z diplomandova vlastního přání a navrhla postup vypracování tak, aby mohl vyčíst co nejvíce z primární literatury, srovnat si názory badatelů v sekundární literatuře a na jejím základě dospět k odpovědi na otázku, zda obraz žen v ságách je literárním klišé z hrdinské epiky, nebo odraz historické reality. Hlavním účelem práce bylo projevit schopnost metodického postupu a dát odbornému textu logický tvar. Rudolf si zaslouží pochvalu za to, že přečetl zásadní tituly odborné literatury a obsáhl poměrně velkou sumu znalostí, ale zpracovat je požadovaným způsobem se mu nepodařilo. Výsledný text je chaotický a postrádá logickou strukturu.

Nevadilo by, že se diplomand nedržel zadání a práci zastřešil všeobjímajícím, nic neříkajícím titulem, pokud by si zvolil jinou smysluplnou koncepci, která by vedla k výsledné odpovědi na zadanou (nebo jinou) otázku. Potíž je v tom, že v dipl. práci žádná otázka vytýčena není, ač její úvod nese název Problemstilling. Diplomand zde pouze sděluje, že bude „zkoumat ženské hrdinky ve vybraných ságách o Island'anech, částečně jako odraz starší hrdinské literatury o Nibelunzích“ (str. 4) a později jaksi mimochodem podotýká, že pro posouzení toho, zda obraz žen v ságách odráží jejich skutečné postavení, nebo je literárním motivem, bude užitečné srovnat je s předlohami ze starší literatury (str. 5). Tedy dvojí srovnání téhož za různým účelem. Je přitom logické, že vztah k historické realitě se nedá posoudit podle starší literatury, nýbrž přihlédnutím k roli žen v ságách o Island'anech jako takových a především v zákonících a ságách o současnosti. To druhé měl diplomand vyčíst z doporučené sekundární literatury. Je třeba přiznat, že všech uvedených žánrů a jejich vzájemného vztahu se v textu tu a tam dotkne, ale dělá to nesystematicky, příliš povšechně a jaksi mimochodem, aniž z konstatovaného vyvodí nějaký závěr. Celá dipl. práce se tedy nese v rovině popisnosti a sleduje styčné body v chování ženských postav ve dvou vybraných ságách a méně důsledně v příslušných hrdinských eddických básních. Ale ani zde se autor nedrží systému. V úvodu slibuje, že bude porovnávat ženy v deseti vyjmenovaných rolích, to však činí pouze u Ságy o lidech z Lososiho údolí, kdežto Ságu o Gíslim zpracovává jinou metodou: reprodukuje klíčové body dějové linie a vypichuje důležité motivy (uvedené v názvu kapitol) z konání ženské hrdinky, aby nakonec porovnal typ její pomsty s pomstou Gudrún z hrdinských písní. Obecný závěr chybí. Jako závěr by se dalo akceptovat připojené resumé (ovšem v norštině a důkladněji rozpracované vzhledem k zadanému tématu). Nové, správně pojaté české resumé by mělo stručně popsat cíl a postup dipl. práce, za předpokladu, že práce bude cíl a logický postup mít. Tolik zásadně ke koncepci předložené práce.

Výhrady k jednotlivostem zpracování:

- 1) Diplomand použil mnoho obecných tvrzení bez důkazů nebo uvedení pramenů. Některým se nemohl vyhnout, ale jiná jsou zbytečná nebo polemická a některá chybná jako např. to, že produktivní fáze hrdinského básnictví zřejmě skončila v 7. stol. (str.8).
- 2) V pojednáních o Sáze o lidech z Lososiho údolí a Sáze o Gíslim bylo třeba vždy úvodem krátce charakterizovat ságu, sdělit, o čem jedná a kdy byla pravděpodobně napsána. Zamezilo by se mj. zmatečnému zacházení s kratší a delší verzí Ságy o Gíslim.
- 3) Jsem ochotna akceptovat diplomandovu svéráznou interpretaci ság dohady a domyšlením nevyslovených citů postav (inspirace popularizačními statěmi spisovatelky V. Henriksenové?), ale „moudré“ dodatky typu poznámky 29 na str. 40, poukazem na Shakespeara (str. 50), palestýnské ženy (51) a rádobý vtipné reakce na skvělou paměť lordísy (62) do odborné práce daného zaměření nepatří.

4) Islandské citáty ze ság jsou přijatelné i bez překladu, protože většinou jen ilustrují předchozí text v norštině, ale citát skaldské strofy na str. 61 přeložen být měl, protože mu nerozumí nikdo, a přitom je stěžejní pro probíranou hypotézu o souvztažnosti ságy a Druhé písně o Gudrún.

S pendlováním mezi islandštinou, norštinou, případně nynorsk měl diplomand vůbec potíže, tu používá výraz eddadikt, tu Eddukvæði, Odinn, Odin, saga, soga. V českém resumé by se naopak měl držet českého úzu (Nivlungové?).

Závěrem: diplomovou práci je třeba přepracovat ve výše naznačeném smyslu, aby odpovídala předepsaným požadavkům. Diplomand má však příležitost se k výtkám vyjádřit, případně je vyvrátit v obhajobě.

Praha, 11. září 2006

Doc. PhDr. Helena Kadečková, CSc